

Kurs-PM för doktorandkurs FAK3143 Riskfilosofi 7,5 hp

GÄLLER HT 2023

Innehåll och lärandemål

Kursinnehåll *

Detta är en grundläggande kurs om filosofiska aspekter på risk och säkerhet. Dess mål är att förse de studerande med arbetsredskap, hämtade från filosofins olika områden, som underlättar analys och kommunikation om risker.

Kursen består dels av föreläsningar, dels seminarier. På föreläsningarna kommer grundbegrepp som används i analys av samhälleliga risker att introduceras, t.ex. osäkerhet, riskanalys, nyttomaximering, försiktighetsprincipen. En central del i kursen är etisk analys av risker, riskbedömning och riskhantering.

Lärandemål *

Efter kursen ska studenterna kunna

- redogöra för riskanalysens grunder,
- redovisa och förklara olika definitioner av risk,
- använda arbetsredskap, hämtade från filosofins olika områden, för att analysera samt diskutera risker,
- kritiskt ifrågasätta och problematisera risker och riskanalys från olika filosofiska perspektiv,
- diskutera etiska aspekter av risker och riskanalys.

Kursens pedagogiska upplägg och förväntad arbetsinsats

Det pedagogiska upplägget för kursen bygger på en metod som kallas ”flipped classroom” eller ”flipped learning”, som innebär att tiden i klassrummet fokuserar på att tillämpa och fördjupa kunskaper studenterna inhämtat innan lektionen. Inför varje möte (”seminarium”) förväntas du läsa den anvisade litteraturen samt lämna in förberedelseuppgifter.

Kursen genomförs på distans och kräver inte fysisk närvaro på KTH, men innehåller online-möten med lärare och andra studenter vid bestämda tidpunkter (se schemat nedan).

Examinationen består av två delar:

- Seminarier (SEM2; 3,5 hp), betyg P/F
- Uppsats (TEN2; 4 hp), betyg A-F

För att få godkänt betyg på SEM2 krävs

- 1) att du lämnar in förberedelseuppgifterna inför seminarierna i tid, och
- 2) deltar aktivt på seminarierna.

Om du missar att lämna in förberedelseuppgifterna i tid, eller inte kan delta på seminariet behöver du göra kompletteringsuppgifter (se nedan för information om detta).

Kursen är på 7,5 högskolepoäng och går på 50% studietakt över 10 veckor. Eftersom 1,5 poäng motsvarar 40 timmars heltidsstudier förväntas du lägga totalt 200 timmar på kursen eller i genomsnitt 20 timmar per vecka.

Riktlinjen är att du ska arbeta ca 16 timmar på förberedelseuppgifterna inför varje seminarium. Se därför till att du schemalägger tid för att hinna göra förberedelseuppgifterna.

TEN2 består av skriva en uppsats. Se nedan för information.

Kopplingar till examensmål

Kursen är inte kopplad till några speciella examensmål.

Undervisningsspråk

Svenska - kunskaper i svenska krävs, undervisningsspråk och kursinformation är huvudsakligen svenska, kurslitteratur på svenska eller engelska, examination på svenska; engelsk terminologi kan dock tas upp och övas i kursen.

Schema

OBS detta är ett preliminärt schema. Schemat på Canvas gäller och har prioritet över detta schema och även schemat på KTH:s centrala schema. Eventuella ändringar i schemat publiceras på KTH Social innan kursstart och på Canvas efter kursstart.

Alla lektioner är online via Zoom. Se Canvas för länk till Zoom-rummet.

Vecka	När?	Var?	Vad?
1	Mån 6 nov 10:15-12:00	Online/ Zoom	Föreläsning 1 Praktiska detaljer. Översikt av kursen. Introduktion av innehållet i Seminarium 1. Uppgift: Gå in på Canvas och skriv en presentation av dig själv i tråden på diskussionsforumet. (Innan lektionen)
1		Canvas	Självstudier Uppgift: Lämna in förberedelseuppgifter innan Seminarium 1.
1	Fre 10 nov 13:15-15:00	Online/ Zoom	Seminarium 1 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
2			Självstudier Uppgift: Lämna in förberedelseuppgifter innan Seminarium 2.
2	Fre 17 nov 13:15-15:00	Online/ Zoom	Seminarium 2 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.

3			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 3.
3	Fre 24 nov 13:15-15:00	Online/ Zoom	Seminarium 3 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
4			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 4.
4	Fre 1 dec 13:15-15:00	Online/ Zoom	Seminarium 4 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
5			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 5.
5	Fre 9 dec 13:15-15:00	Online/ Zoom	Seminarium 5 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
6			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 6.
6	Fre 15 dec 13:15-15:00	Online/ Zoom	Seminarium 6 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner. Avslutning

Nyckelbegrepp

Svenska och engelska termer för viktiga begrepp i kursen.

Risk	Risk
Osäkerhet	Uncertainty
Väntevärde	Expected value
Probabilistisk	Probabilistic
Risikanalys	Risk analysis
Djup osäkerhet	Deep uncertainty
Epistemologi	Epistemology
Värden	Values
Försiktighetsprincipen	Precautionary principle
Avvägningar	Weighing
Kostnads-nyttoanalys	Cost-benefit analysis

Kostnads-riskanalys	Risk-benefit analysis
Etik	Ethics
Normativa teorier	Normative theories
Utilitarism	Utilitarianism
Pliktetik (kallas också ”deontologi”)	Duty-ethics (also called ”deontology”)
Rättighetsetik	Rights-based ethics
Dygdeetik	Virtue-ethics

Kurslitteratur och förberedelser

Särskild behörighet *

Antagen till doktorandutbildning samt Svenska B/ Svenska 3 och Engelska B/ Engelska 6 eller motsvarande.

Rekommenderade förkunskaper

Utrustning

-

Kurslitteratur

Artiklar som kommer finnas tillgängliga via Canvas.

Läsanvisningar

Dessa läsanvisningar är preliminär och kan komma att ändras. Läsanvisningarna på Canvas gäller.

Varje vecka gäller det att inför seminariet att läsa den obligatoriska litteraturen och lämna in uppgiften (förberedelsefrågorna) på Canvas i tid.

Seminarium 1	<ul style="list-style-type: none"> • Vad menas egentligen med en ”risk”? • Risk eller osäkerhet? • Problemen med Probabilistisk Riskanalys <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove ”Riskanalysens problem”, ur Valets vedermödor, Stockholm: Thales, 1991. <p>Frivillig litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove, "Risk", <i>The Stanford Encyclopedia of Philosophy</i> (Fall 2018 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = https://plato.stanford.edu/archives/fall2018/entries/risk/.
---------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove. "Seven myths of risk." <i>Risk Management</i> 7.2 (2005): 7-17. • Peterson, Martin. "What is a de minimis Risk?." <i>Risk Management</i> 4.2 (2002): 47-55.
Seminarium 2	<ul style="list-style-type: none"> • Vetenskaplig kunskap om risker • Värderna i vetenskap och riskhantering <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove, and Terje Aven. "Is risk analysis scientific?." <i>Risk analysis</i> 34.7 (2014): 1173-1183. <p>Frivillig litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Douglas, Heather. "Inductive risk and values in science." <i>Philosophy of science</i> 67, no. 4 (2000): 559-579. • Wandall, Birgitte. "Values in science and risk assessment." <i>Toxicology letters</i> 152.3 (2004): 265-272. • Hansson, Sven Ove. "Regulating BFRs—from science to policy." <i>Chemosphere</i> 73, no. 2 (2008): 144-147.
Seminarium 3	<ul style="list-style-type: none"> • Risker som överraskar oss ("Svarta svanar") • Risker vi vet om men ignorerar ("Svarta elefanter") • Försiktighetsprincipen <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Sandin, Per, et al. "Five charges against the precautionary principle." <i>Journal of Risk Research</i> 5.4 (2002): 287-299. <p>Frivillig litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Gardiner, Stephen M. "A core precautionary principle." <i>Journal of Political Philosophy</i> 14, no. 1 (2006): 33-60. • Hartzell-Nichols, Lauren. "From 'the' precautionary principle to precautionary principles." <i>Ethics, Policy & Environment</i> 16, no. 3 (2013): 308-320. • Aven, Terje. "On the meaning of a black swan in a risk context." <i>Safety science</i> 57 (2013): 44-51. • Möller, Niklas, and Per Wikman-Svahn. "Black elephants and black swans of nuclear safety." <i>Ethics, Policy & Environment</i> 14.3 (2011): 273-278.
Seminarium 4	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut under osäkerhet <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove. "From the casino to the jungle." <i>Synthese</i> 168.3 (2009): 423-432.

	<p>Frivillig litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Helgeson, Casey. "Structuring decisions under deep uncertainty." <i>Topoi</i> 39, no. 2 (2020): 257-269. • Zeckhauser, Richard (2006) "Investing in the Unknown and Unknowable," <i>Capitalism and Society</i>: Vol. 1: Iss. 2, Article 5.
Seminarium 5	<ul style="list-style-type: none"> • Avvägningar mellan risker och annat • Problemen med kostnads-nyttö analyser ("CBA") • Problemen med osäkra modeller för beslutsfattande <hr/> <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove. "Philosophical problems in cost-benefit analysis." <i>Economics & Philosophy</i> 23.2 (2007): 163-183. <p>Frivillig litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Pindyck, Robert S. "The use and misuse of models for climate policy." <i>Review of Environmental Economics and Policy</i> 11.1 (2017): 100-114. • Ackerman, Frank, Stephen J. DeCanio, Richard B. Howarth, and Kristen Sheeran. "Limitations of integrated assessment models of climate change." <i>Climatic change</i> 95, no. 3 (2009): 297-315. • Frisch, Mathias. "Modeling climate policies: A critical look at integrated assessment models." <i>Philosophy & Technology</i> 26, no. 2 (2013): 117-137.
Seminarium 6	<ul style="list-style-type: none"> • Etiska aspekter på riskhantering. • Sammanfattning. <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Van de Poel, Ibo, and Lambèr Royakkers. "8. Ethical Aspects of Technical Risks" in <i>Ethics, technology, and engineering: An introduction</i>. John Wiley & Sons, 2011. <p>Frivillig litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove. "Ethical criteria of risk acceptance." <i>Erkenntnis</i> 59.3 (2003): 291-309. • Roeser, Sabine. "The role of emotions in judging the moral acceptability of risks." <i>Safety science</i> 44.8 (2006): 689-700.

Lärandemål och betygskriterier för Uppsatsen

Uppsatsen (TEN2) syftar särskilt till följande lärandemål för kursen:

”kritiskt ifrågasätta och problematisera risker och riskanalys från olika filosofiska perspektiv”. För att bedöma till vilken grad uppsatsen visar att du har uppnått detta lärandemål så används tabell 3.

Tabell 3. Beräkning av betyg för uppsatsen

E	D	C	B	A
Korrekt språk	Korrekt språk	Korrekt språk	Korrekt språk	Korrekt språk
Tydliga referenser och citat	Tydliga referenser och citat	Tydliga referenser och citat	Tydliga referenser och citat	Tydliga referenser och citat
korrekt litteraturförteckning och notapparat (**)	korrekt litteraturförteckning och notapparat	korrekt litteraturförteckning och notapparat	korrekt litteraturförteckning och notapparat	korrekt litteraturförteckning och notapparat
Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser
adekvat presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	Adekvat och självständig presentation (*) av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	adekvat och självständig presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	adekvat och självständig presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	adekvat och självständig presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen
	Väl fungerande disposition	väl fungerande disposition	väl fungerande disposition	väl fungerande disposition
		Genomtänkt och konsekvent terminologi	genomtänkt och konsekvent terminologi	genomtänkt och konsekvent terminologi
			Självständighet i teser, argument, tolkning och bedömning av sundhet och giltighet hos egna och andras argument	Självständighet i teser, argument, tolkning och bedömning av sundhet och giltighet hos egna och andras argument
				Mycket förtjänstfull på samtliga bedömningsgrunder.

(*) Vad menas med ”en självständig presentation”?

Argument hämtade från andra områden analyseras och tillämpas i förhållande till den aktuella frågeställningen, studenten argumenterar med stöd av egna exempel, alternativt exempel från andra områden, även om analysen har en tydlig koppling till litteraturen inom området så är studentens egen röst tydlig i argumentationen, studenten ger egna förslag till hur ett problem kan analyseras eller lösas, mm.

() Vad menas med ” korrekt litteraturförteckning och notapparat”?**

Kravet ”korrekt litteraturförteckning och notapparat ” betyder att du kan välja själv hur du presenterar litteraturförteckning och notapparat, men det måste göras i enlighet med något etablerat sätt.

För att uppsatsen skall bedömas enligt tabellen ovan så måste den först uppfylla följande formella krav.

- För att visa att du uppnår kraven för lärandemålen så måste du använda kurslitteraturen, men du kan också använda annan litteratur du hittat.

- Kravet att ge en ”adekvat presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen” (se betygskriterierna i tabellen) betyder inte att du ska redovisa allt som står i litteraturen, utan visa att du kan använda insikter eller argument från existerande litteratur.
- Antal ord skall vara minst 1500 och högst 2000, exklusive referenser.
- Använd radavstånd 1,5.
- Använd storlek på text 12.
- Använd svenska eller engelska.
- Lämna in i Adobe PDF (.PDF) format.

Generella tips

- Kontrollera att du tror att du uppfyller kraven för godkänt på uppsatsen enligt tabellen ovan.
- Kontrollera att du uppfyller de formella kraven på form och korrekt språk.
- Be någon annan läsa igenom den innan du lämnar in.

Funktionsnedsättning

Om du har en funktionsnedsättning kan du få stöd via Funka:

<https://www.kth.se/student/studentliv/funktionsnedsattning>

Informera dessutom kursledaren om du har särskilda behov. Visa då upp intyg från Funka.

Examination och slutförande

Betygsskala *

P/F

Examination *

- SEM1 - Seminarium, 3,5 hp, betygsskala: P, F
- TEN1 - Tentamen, 4,0 hp, betygsskala: P, F

Övriga krav för slutbetyg *

- SEM1 - Seminarier, 3,5 hp
- TEN1 - Uppsats, 4,0 hp

Examinator

John Cantwell

Etiskt förhållningsätt *

- Vid grupparbete har alla i gruppen ansvar för gruppens arbete.
- Vid examination ska varje student ärligt redovisa hjälp som erhållits och källor som använts.
- Vid muntlig examination ska varje student kunna redogöra för hela uppgiften och hela lösningen.

Slutförande av kursen

Omexamination kan göras vid nästa ordinarie kursomgång.

Möjlighet till ersättningsuppgifter

Närvaro och inlämningsuppgifter inför seminarium är obligatoriska. Om ett seminarium missas så ges möjlighet till kompletteringsuppgifter för detta seminarium.

Om kursen ändras eller avvecklas

Om provmomenten ändras kommer övergångsbestämmelser i kursplanen att definiera hur den som har kvar gamla provmoment ska examineras.

När kursen inte längre ges har studenten möjlighet att examineras under ytterligare två läsår.

Ytterligare information

Lärplattform

Canvas

Kursen ges av

Avdelningen för filosofi.

För frågor om anmälan, registrering eller omregistrering vänligen kontakta studentexp-fil@abe.kth.se

Lärare

Kursansvarig lärare: Per Wikman Svahn
perwi@kth.se

Kommunikation med lärare

Kommunikationen sker i huvudsak via Canvas eller via mejl.

Kursvärdering och kursanalys

Efter kursen kommer en enkät att distribueras.

Ändringar inför denna kursomgång

Nya föreläsningar och seminarier.